

Literatura

AMČR: Záznam M-202405166 [cit. 2025-06-10]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202405166>.

Summary

A sunken feature, disturbed by a foundation trench for a fence, was excavated in Sadová Street (Dobšice cadastral area, Znojmo District). The recovered pottery (Fig. 5) attributes the feature to the Stroke-Ornamented Ware culture.

David Rožnovský, Rostislav Hetflaiš, Zdeněk Veselý

Dukovany (k. ú. Skryje nad Jihlavou, okr. Třebíč) „Hřebec“.

Lengyelská kultura. Neurčený areál. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.1062167N, 16.1472333E

V rámci realizace projektu regionální spolupráce „Střední Pohlaví jako součást historické stezky spojující Českomoravskou vrchovinu s jihomoravskými úvaly“ probíhaly v roce 2024 v prostoru vodních nádrží Mohelno a Dalešice terénní povrchové prospekce. Jejich hlavním cílem bylo monitorování a dokumentace intenzivní vodní eroze, která díky neustálému kolísání hladiny způsobuje rozplavování pokryvných sedimentů na březích nádrží, a tím i odkrývá dosud neznámé archeologické lokality. Při pravidelných odstávkách přečerpávací elektrárny Dalešice jsou proto prováděny celodenní prospekce s pomocí raftu, který umožňuje efektivní pohyb v prostoru nádrží a zároveň možnost průzkumu i některých ze břehů špatně dostupných míst.

Průzkum v roce 2024 přinesl, mimo jiné objevy, nové informace o lidských aktivitách v poloze „Hřebec“, situované 15–25 m nad pravým břehem řeky Jihlavy na severním okraji katastru obce Dukovany (k. ú. Skryje nad Jihlavou). Zájmová poloha je tvořena ostrožnou vybíhající směrem k severovýchodu do jednoho z původních meandrů řeky Jihlavy s nadmořskou výškou oscilující od 290 do 325 m. Archeologické nálezy se prozatím daří nalézat pouze na jihovýchodních svazích ostrožny v nadmořské výšce 290 až 300 m. Doposud byly z této polohy evidovány pouze nepočetné štípané artefakty z období mladého paleolitu (cf. Knotek, Škrdla 2015), nově však bylo při povrchovém průzkumu erodovaných svahů zájmové lokality nalezeno také několik kamenných artefaktů indikujících zde lidské aktivity v období neolitu. Reprezentovány jsou drobnou, kompletně dochovanou, mírně trapézovitou

sekerkou se zaobleně obdélným příčným průřezem z metabazitu typu Jizerské hory (rozměry: 44 × 40 × 12,5 mm, hmotnost: 35,7 g, obr. 6) a čtyřmi nepatinovanými štípanými artefakty (tři fragmenty čepelí a čepelové škrabadlo s bilaterální retuší), které můžeme datovat do období mladého neolitu. Magnetická susceptibilita sekerky se pohybuje mezi 0,280–0,320 × 10⁻³ SI jednotek.

Dosavadní nálezy prozatím neumožňují přesně specifikovat charakter lidských aktivit, nebo je označit jako sídlištní. Nelze ani vyloučit, že výše popsané nálezy z polohy „Hřebec“ souvisejí s rozsáhlým sídlištěm lengyelské kultury, které se rozprostíralo na druhém břehu řeky v poloze Mohelno – „Plevovce“ (Bartík et al. 2019). Lokalita bude nadále průběžně monitorována.

Literatura

Knotek, P., Škrdla, P. 2015: Dukovany (k. ú. Skryje nad Jihlavou, okr. Třebíč). *Přehled výzkumů* 56(1), 136.

Bartík, J., Škrdla, P., Novák, J. 2019: Mohelno-Plevovce v kontextu lokálního lengyelského osídlení a přírodního prostředí. *Přehled výzkumů* 60(1), 43–76.

Summary

In 2024, several surface surveys were conducted in the area around the Mohelno and Dalešice reservoirs. The investigation was prompted by the regional cooperation project ‘Middle course of the River Jihlava as part of the historical route connecting the Bohemian-Moravian Highlands with the South Moravian valleys’ and recorded previously unknown human activity in the ‘Hřebec’ field, located in the cadastral area of Skyje nad Jihlavou (Třebíč District). Finds from the site include a small, well-preserved, slightly trapezoidal stone axe with a rounded rectangular cross-section made of Jizerské hory-type metabasite (Fig. 6), and four unpatinated chipped stone artefacts. It cannot be ruled out that these finds from the ‘Hřebec’ field are connected with the extensive Lengyel culture settlement situated on the opposite bank of the river at the Mohelno – ‘Plevovce’ site (Bartík et al. 2019). The area will continue to be monitored.

Jaroslav Bartík, Petr Škrdla, Milan Vokáč, Aleš Hoch, Tomáš Rohovský, Marcel Lengyel

Holasovice (okr. Opava)

„Extravilán“, parc. č. 642/14.

Kultura lineární keramiky. Sídlíště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v Ostravě.

Lokalizace: WGS-84: 49.9955578N, 17.8141883E

V jarních a letních měsících let 2023 a 2024 probíhal záchranný archeologický výzkum na katastru Holasovic, na parcele číslo 642/14, který souvisel se zemními pracemi při výstavbě rodinného domu a garáže. Na skryté ploše a v liniových výkopech bylo identifikováno celkem 98 objektů. Většinu z nich tvořily sloupové jámy, které však jen výjimečně obsahovaly nálezy. Podle celkové situace lze ale usuzovat, že na zkoumané ploše byla zachycena část dlouhého domu pětiřadé konstrukce. Sloupovou stavbu z každé strany lemovaly stavební jámy obsahující keramických materiál (obr. 7) náležející kultuře s lineární keramikou, přesněji jejímu mladšímu stupni, fázi IIb. Dům byl orientován přibližně ve směru SZ–JV. Neolitické stavební jámy byly částečně porušeny mladšími zásahy. Totožnou orientaci vykazovala i třetí zjištěná stavební jáma stejné datace, podél níž se opět nacházely sloupové jamky, zbytek stavby však pokračoval

Obr. 6. Dukovany. Kamenná sekerka. Foto J. Bartík.

Fig. 6. Dukovany. Stone axe. Photo by J. Bartík.

0 3 cm

mimo zkoumanou plochu. Do stejného období bylo možné zařadit i dvě zdokumentované pece a dalších osm sídlištních jam. Jednu z nich lze pravděpodobně interpretovat jako předpecní jámu. Vedle keramických nálezů zdobených rytými liniemi, notovými značkami, vrypy a plastickými výčnělky byla získána i menší kolekce štípané kamenné industrie a několik zlomků drticích podložek. Z nejbližšího okolí parcely je kultura s lineární keramikou známa ze záchranného výzkumu z roku 2011 (Hlas 2012, 129) a 2016 (Marethová 2017, 155). Na lokalitě bylo zachyceno také osídlení ze starší doby železné a doby římské (viz oddíl Doba železná a Doba římská a doba stěhování národů).

Obr. 7. Holasovice. Torzo keramické nádoby. Foto J. Motěšický.

Fig. 7. Holasovice. Fragment of ceramic vessel. Photo by J. Motěšický.

Literatura

Hlas, J. 2012: Holasovice (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 53(1), 129.
Marethová, B. 2017: Holasovice (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 58(1), 155.

Summary

During the spring and summer of 2023 and 2024, a rescue archaeological excavation was carried out on plot No. 642/14 in the cadastral area of Holasovice (Opava District). The excavation revealed part of a settlement dated, based on the pottery finds (Fig. 7), to the later phase of the Linear Pottery culture. Several partially preserved longhouse foundations, kilns, and other settlement features were documented.

Jindřich Hlas, Jiří Motěšický

Hulín (okr. Kroměříž)

Ul. Holešovská; „Višňovce“, parc. č. 4451/7 a 4451/1.

Zemědělský pravěk, kultura lineární keramiky, moravská malovaná keramika (neolit). Sídliště. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. AU312–AU322.

Lokalizace: WGS-84: 49.3187300N, 17.4817200E

Při pokládce kabelového vedení do zemní rýhy byly v lednu 2024 na parcelách č. 4451/7 a 4451/1 na katastru Hulína, na ul. Holešovská registrovány celkem tři zahluobené archeologické objekty, které byly v rámci záchranného archeologického

výzkumu zdokumentovány, ověřovány a zaměřeny. Jednalo se o dvě sídlištní jámy a jeden rozměrný objekt nejspíše exploatační funkce. Situace jsou datovány do neolitu (kultura s lineární keramikou, kultura s moravskou malovanou keramikou) a obecně do pravěkého období (zemědělský pravěk). Prozkoumané situace souvisí s rozsáhlým sídlištěm, zkoumaným v trati „Višňovce“ nejintenzivněji v letech 2007 a 2010 v souvislosti s výstavbou trasy a mimoúrovňového křížení komunikace R55 na lokalitě Hulín-Pravčice 2 (Kalábek et al. 2010, 42–58).

Literatura

Kalábek, M., Kalábková, P., Kočár, P., Kočárová, R. 2010: Největší lengyelská stavba z Hulína-Pravčic 2 (struktura 45). In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2009*. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, 42–58.

Summary

Three archaeological features were documented in a trench for the cable installation on plot No. 4451/7 and 4451/1 in Holešovská Street (Hulín cadastral area, Kroměříž District). Two of them were settlement pits, and one was a large feature, probably of an exploitation function. The features are dated to the Neolithic period (Linear Pottery culture, Moravian Painted Ware culture) and, more broadly, to the farming prehistoric period. The excavated archaeological contexts are associated with an extensive settlement previously investigated in the ‘Višňovce’ field during the construction of the R55 road and grade-separated junction at the Hulín – Pravčice 2 site (Kalábek et al. 2010, 42–58).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Ivančice (k. ú. Hrubšice, okr. Brno-venkov)

Hrubšice; „za zámek“.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84: 49.0898889N, 16.3075294E

V průběhu roku 2024 proběhlo v katastru Hrubšic několik záchranných archeologických výzkumů před výstavbou rodinných domů. Zkoumáno bylo rovinné sídliště kultury s lineární keramikou na polykulturní lokalitě, která byla identifikována už v roce 2021 při výstavbě místní komunikace a sítí (Bučová Čerňavová 2022). Lokalita leží v rovinatém terénu nivy řeky Jihlavy, který se mírně zvedá v západním směru. Kromě sídlištních a exploatačních jam byla identifikována také jednokomorová pec a torza půdorysů dvou dlouhých domů s orientací SZ–JV. Pec byla situována v hliníku a její dno bylo tvořeno říčními valouny s hliněným výmazem. Inventář movitých nálezů obsahoval fragmenty keramiky, kamennou i kostěnou industrii a zvířecí osteologický materiál.

Literatura

Bučová Čerňavová, K. 2022: *Hrubšice – výstavba 27 RD na parcele 281/2 – kanalizace, vodovod*. Rkp. nálezné zprávy č. akce 32/2020. Uloženo: Archiv nálezných zpráv, Archeologický ústav MZM. DOI: 10.60585/M-TX-202300300. Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-202300300>.

Summary

In 2024, several rescue excavations were conducted behind the chateau in the Hrubšice cadastral area (Brno-Country District) prior to the construction of family houses. The excavations focused on a flatland settlement of the Linear Pottery culture